

Productiviteitsgroei jongste decennia gehalveerd

CONJUNCTUUR

Onze levensstandaard is de jongste decennia ruim verdubbeld. Het groeiritme is echter sterk vertraagd.

Van onze redacteur
Luc Coppens

BRUSSEL

In de jaren zeventig, zo becijferde het Planbureau, nam de totale productie van goederen en diensten in ons land – het bruto binnenlands product – nog toe met gemiddeld 3,6 procent per jaar. In de jaren tachtig verminderde dat tot 1,9 procent en sinds de jaren negentig is het gemiddeld nog 1,7 procent. Dezelfde trend wordt opgetekend in heel Europa.

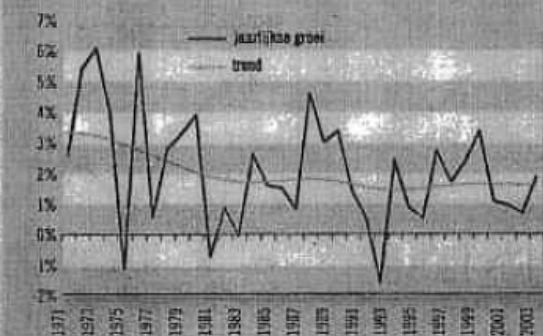
Bij een groei van 3,6 procent verdubbelt de levensstandaard in minder dan 20 jaar. Tegen een tempo van 1,7 procent doen we daar meer dan 40 jaar over. Daarom ging het Planbureau op zoek naar oorzaken. Daarbij werd voor het eerst gebruik gemaakt van een nieuwe Europese databank.

De achteruitgang, zo blijkt, wordt grotendeels verklaard door de verminderde groei van de arbeidsproductiviteit per gepresteerd uur. In de jaren zeventig nam die gemiddeld nog met 4,7 procent per jaar toe, maar sinds de jaren negentig is dat nog nauwelijks 1,3 procent.

Die evolutie, zo blijkt uit de

Toegevoegde waarde per hoofd

jaarlijkse groei en trend

DS-Infografiek | Bron: Federaal Planbureau

COMBINATIE KAPITAAL EN ARBEID (NOG) EFFICIENTER MAKEN STEEDS MOEILIJKER

studie, is vooral een gevolg van de verminderde bijdrage van de „multifactorproductiviteit”. Dat wijst erop dat de economie er steeds minder in slaagt om nog productiviteitswinsten te puren uit het beter combineren van kapitaal en arbeid.

De informatica, die massaal haar weg vond naar bedrijven en administraties, tekende de voorbije decennia voor meer dan de helft van de productiviteitsverbetering. Daardoor

nam de kapitaalintensiteit – de hoeveelheid kapitaal die ingezet wordt per gepresteerd arbeidsuur – sterk toe.

Fabrieken introduceerden massaal robots en andere computergestuurde technologie. Daarvoor waren reorganisaties nodig die arbeid en kapitaal efficiënter doen samenwerken.

De meeste bedienden hebben nu ook een pc op hun bureau die draait op dure software, met andere pc's in verbinding staat langs servers en gekoppeld is aan printers, scanners,...

Daar is een pak meer kapitaal per werknemer en per arbeidsuur dan pakweg een bakje met steekkaarten en wat potloden. Vaak werken zij in de dienstensector. Het aandeel daarvan in het bbp evolueerde nauwelijks sinds het begin van de jaren zeventig: van 70 naar 73 procent. Maar waar de dien-

stensector dertig jaar geleden tekende voor 52 procent van het totaal aantal gepresteerde arbeidsuren in ons land, is dat nu opgelopen tot 76 procent.

Dat is het gevolg van de veel forsere productiviteitsgroei in de industrie, waar de arbeider en de lagere bediende steeds meer vervangen werden door informatica en machines. Tijdens de jaren zeventig lag de gemiddelde toename ervan in de industrie rond 7,4 procent per jaar, tegen 3,1 procent voor de dienstensector.

Het decennium daarna zakten die percentages tot respectievelijk 4,6 en 1,2 procent en nog tien jaar later was de industrie nog goed voor een gemiddelde productiviteitsgroei van 3,1 procent per jaar, terwijl die in de dienstensector nog met nauwelijks 0,5 procent per jaar vooruitging.

De jongste zes jaar neemt de productiviteitsgroei in de verwerkende industrie verder af, tot gemiddeld 2,8 procent per jaar, maar in de dienstensector verbeterde hij opnieuw tot ongeveer 1 procent per jaar.

Door het sterk gegroeide belang van de dienstensector in het aantal gewerkte uren is de bijdrage van de „marktdiensten” – diensten waarvoor betaald wordt – tot de totale arbeidsproductiviteitsgroei nu opgelopen tot meer dan de helft van het totaal. Daarmee lijkt de daling van de productiviteitsgroei een halt toegeeroepen, besluit het Planbureau.